

Nr 132.

Ankom till riksdagens kansli den 26 maj 1925 kl. 4 e. m.

*Utlåtande i anledning av vissa framställningar under
riksstatens fjärde huvudtitel i avseende å budgetåret
1925—1926.* (1:a avd.)

1:o Uti den till riksdagen avlätna, den 2 januari 1925 dagtecknade propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1925—1926 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 4 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över försvarsärenden nämnda dag) föreslagit riksdagen att

dels godkänna de vid nämnda protokoll fogade förslag till stater för generalitetet, generalstaben, artilleristaben, kommandantskapen, rullföringsbefälhavare med biträden bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkarstipendiater, remonteringsstyrelsen, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriskjutskolorna, krigsskolan, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, militärbefälet på Gotland, överstelöjtnanter och majorer vid de sex fördelningskavalleriregementena, artilleriets fabriker och tyganstalter, fortifikationen, ingenjörkårerna och fälttelegrafkåren, officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen, trängkårerna, intendenturkåren, garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg att gälla under budgetåret 1925—1926,

dels godkänna de i en vid statsrådsprotokollet fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret, m. fl.» upptagna arvoden,

dels minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., nu 37,100,000 kronor med 700,000 kronor till 36,400,000 kronor,

dels ock medgiva, att under budgetåret 1925—1926 må, efter Kungl. Maj:ts beprövande, beredas fyllnad till furirs av första klassen löneförmåner åt därav förtjänta, vid truppförbanden anställda beställningsmän med avlöning såsom furirer av andra klassen, vilka genomgått vederbörliga utbildningskurser och som eljest icke kunna komma i åtnjutande av sådan avlöning i följd därav, att endast beställningar av lägre grad av den kategori beställ-

Avlöning till
personal vid
staber och
truppförband
m. fl.

[4.*]

*) Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

ningsmän, de tillhöra, finnas i vederbörliga stater uppförda, allt under förutsättning att genom vakanser i manskapsbeställningarna å vederbörligt truppförbands stat inbesparas erforderliga medel för beredande av berörda avlöningsfyllnad.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 8—28 i statsrådsprotokollet.

I statsverkspropositionen till nästlidet års riksdag beräknades ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl. för budgetåret 1924—1925 sålunda:

A.	Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater	kronor 39,295,799: 50
B.	Kallortstillägg, förslagsvis	» 66,000: —
C.	Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteritruppförband.....	» 6,000: —
D.	Felräkningspenningar, förslagsvis	» 19,400: —
E.	Arvoden åt sergearter, kommenderade såsom bi- träden hos regementsintendenten, förslagsvis	» 11,497: 50
F.	Hyresbidrag åt vissa furirer, förslagsvis	» 45,000: —
G.	Anställningspenningar, förslagsvis	» 125,000: —
H.	Dagavlöning åt indelt manskap, förslagsvis.....	» 56,278: 20
I.	Kostnader för musikelever vid infanteriet	» 9,000: —
J.	Ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation.....	» 500: —
K.	Gottgörelse för tjänstehästar	» 292,785: —
L.	Vissa arvoden m. m.	» 863,251: 75
M.	Oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av vissa befattningar m. m. ävensom för ändring i utgående arvoden, förslagsvis.....	» 12,000: —
Summa kronor		40,802,511: 95

I anledning av beslutat uppskov med uppsättandet av Norrbottens kavallerikår, för vilken förslag till stat framlades, minskades berörda summa, 40,802,511 kronor 95 öre, med de å nämnda stat beräknade avlöningsmedel för officerare och underofficerare eller med 87,580 kronor. Med hänsyn därtill, att de framlagda förslagen till stater för truppförbanden uppgjorts på grundval av den senast fastställda löneplanen för manskapet, under det att ett betydande antal av manskapet var berättigat att även under budgetåret 1924—1925 uppbära avlöning enligt äldre löneplaner med högre belopp, beräknades en merkostnad, utöver de i statförslagen upptagna kostnaderna, av sammanlagt 870,000 kronor. På grund av vakanser inom officersgraden, vilka icke kunde återbesättas, ansågs anslaget böra minskas med 720,000 kronor. Till följd av beräknad vakansnumerär för manskapet av i genomsnitt 28 procent minskades därjämte anslagssumman med 2,890,000 kronor. Vidare frändrogs ett belopp av 700,000 kronor, motsvarande beräknad ersättning för tjänstebostäder.

Den härigenom erhållna summan, i avrundat tal 37,275,000 kronor, ansågs slutligen kunna ytterligare nedbringas till 37,100,000 kronor med hänsyn till den vakanssättning av officers- och underofficersbeställningar, som borde äga rum för underlättande av övergången till den tillämnade nya försvarsorganisationen.

I enlighet härmed upptogs anslaget i riksstaten för budgetåret 1924—1925 med 37,100,000 kronor.

För budgetåret 1925—1926 har anslaget beräknats sålunda:

A.	Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater	kronor 39,322,106: 50
B.	Kallortstillägg, förslagsvis	» 66,000: —
C.	Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa truppförband	» 6,000: —
D.	Felräkningspenningar, förslagsvis	» 19,400: —
E.	Arvoden till sergeanter, kommenderade såsom biträden hos regementsintendenten, förslagsvis	» 11,497: 50
F.	Hysesbidrag åt vissa furirer, förslagsvis	» 45,000: —
G.	Anställningspenningar, förslagsvis	» 125,000: —
H.	Dagavlöning åt indelt manskap, förslagsvis	» 55,387: 80
I.	Kostnader för musikelever vid infanteriet	» 9,000: —
J.	Ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns organisation	» 500: —
K.	Gottgörelse för tjänstehästar	» 268,715: —
L.	Vissa arvoden m. m.	» 867,387: 30
M.	Oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av vissa befattningar m. m. ävensom för ändring i utgående arvoden, förslagsvis	» 12,000: —
N.	Kostnadsökning för avlöning enligt äldre löneplaner åt visst manskap, förslagsvis	» 150,000: —
Summa kronor		40,957,994: 10

från vilket belopp avgå följande poster:

a.	Kostnadsminskning på grund av uppskov med upprättandet av Norrbottens kavallerikår	kronor 87,580: —
b.	Minskat medelsbehov på grund av nuvarande vakanser	
	1) inom officersgraderna	» 670,000: —
	2) bland manskapet	» 2,940,000: —
c.	Minskat medelsbehov med hänsyn till beräknade vakanser i anledning av ny härordning	» 160,000: —
d.	Ersättning för tjänstebostäder	» 700,000: —
tillhopa kronor		4,557,580: —
Återstående belopp utgör		» 36,400,414: 10
eller i avrundat tal		» 36,400,000: —

Utskottets
yttrande.

Såsom av ovanstående framgår, skiljer sig den av Kungl. Maj:t nu föreslagna anslagsberäkningen endast oväsentligt från beräkningen för innevarande budgetår. Sålunda har avlöningsanslaget i dess helhet, som för budgetåret 1924—1925 upptagits i riksstaten med ett belopp av 37,100,000 kronor, för nästkommande budgetår beräknats till ett belopp, som med allenast 700,000 kronor understiger av nästlidet års riksdag för ändamålet beviljade anslagsmedel.

Mot de under de särskilda rubrikerna beräknade anslagsbeloppen har utskottet icke funnit anledning till erinran i vidare mån än vad angår anslaget under rubriken: »A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater», 39,322,106 kronor 50 öre. I sistnämnda belopp ingår, bland annat, för garnisonssjukhuset i Boden uppgjord stat för nästkommande budgetår med en slutsumma av 63,935 kronor. Den vid föregående års riksdag godkända staten för nämnda garnisonssjukhus hade en slutsumma av 60,305 kronor, vadan alltså nu föreslagits en höjning av sistnämnda slutsumma med 3,630 kronor.

Sagda höjning är föranledd av vissa ändringsförslag beträffande dels den kvinnliga sjukvårdspersonalen dels ock de åt maskinisten samt de två eldarna utgående arvoden. Sålunda har den i nuvarande staten för sjukhuset upptagna översköterskan, vilken är avsedd att tjänstgöra både som operations- och som röntgensköterska, ansetts böra uteslutande avses för befattningen såsom operationssköterska samt i stället i staten upptagits ytterligare en översköterska, avsedd för röntgenavdelningen. Sistnämnda översköterska eller röntgensköterskan, såsom hon skulle benämnas, skulle åtnjuta enahanda avlöningsförmåner som förenämnda översköterska, d. v. s. förutom naturaförmåner ett årligt arvode av 1,290 kronor, vartill skulle komma tre arvodestillägg å 120 kronor efter resp. 3, 6 och 9 år.

Den sålunda föreslagna personalökningen skulle medföra en höjning av statens slutsumma med $(1,290 + \frac{360}{2} =) 1,470$ kronor.

Beträffande härefter arvoden å maskinisten och de två eldarna har en höjning av dessa arvoden föreslagits, för maskinisten från 1,740 kronor till 3,000 kronor och för vardera av eldarna från 1,050 kronor till 1,500 kronor. Denna arvodeshöjning skulle medföra en anslagshöjning av $(1,260 + 900 =) 2,160$ kronor. Läggas härtill förenämnda belopp 1,470 kronor, erhålles det belopp, 3,630 kronor, varmed enligt Kungl. Maj:ts förslag statens slutsumma skulle höjas.

Utskottet har från försvarsväsendets lönenämnd med stöd av 46 § riksdagsordningen inhämtat yttrande över ovanberörda förslag till avlöningar åt ifrågavarande personal vid garnisonssjukhuset i Boden.

I den 19 februari 1925 avgivet yttrande har lönenämnden anført bland annat följande:

»Vad först angår frågan om löneställningen för de båda översköterskor

vid garnisonssjukhuset i Boden, vilka skulle tjänstgöra såsom operations-sköterska, resp. röntgensköterska, har av upplysningar, som lönenämnden under hand erhållit från arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, framgått, att dessa båda slag av sköterskor vid lasaretten i allmänhet äro sinsemellan jämställda i avlöningshänseende samt högre avlönade än övriga översköterskor. Lönenämnden har därför ej någon erinran att framställa mot att på samma sätt förfares beträffande ifrågavarande personal vid garnisons-sjukhuset i Boden. Emellertid vill lönenämnden med stöd jämväl av berörda upplysningar ifrågasätta, om skillnaden i avlöningshänseende mellan å ena sidan operations- och röntgensköterskorna och å andra sidan övriga översköterskor bör tilltagas så stor som arméförvaltningen föreslagit. Den avlöningsställning, som ansetts skälig för en översköterska, vilken på samma gång skulle vara operations- och röntgensköterska, förefaller nämligen knappast vara berättigad, då uppgifterna fördelas på två sköterskor. En lämpligt avvägd avlöning skulle enligt lönenämndens uppfattning erhållas, om arvudet bestämdes till 1,170 kronor för år, vilket belopp skulle ligga 120 kronor över arvudet till övriga översköterskor vid garnisonssjukhuset och lika mycket under arvudet till husmodern vid sjukhuset.

Beträffande härefter arvodena till maskinisten och eldarna vid garnisons-sjukhuset i Boden har lönenämnden för sin del icke funnit anledning till erinran mot de i statförslaget upptagna beloppena.»

Utskottet, som anser sig böra biträda lönenämndens ovannämnda förslag angående arvode åt operations- och röntgensköterskorna vid ifrågavarande garnisonssjukhus samt i likhet med lönenämnden icke funnit anledning till erinran mot förslaget om arvodeshöjning för maskinisten och eldarna vid samma sjukhus, får sålunda framlägga följande förslag till stat för garnisons-sjukhuset i Boden för budgetåret 1925—1926.

	Antal.	Enhetskostnad. Arvode. Kronor.	Summa kronor.
II. Arvodestillägg.			
Arvodestillägg å 360 kronor (= 120 × 3) åt 1 husmoder och 12 översköterskor (= 360 × 13) kronor			4 680: —
Arvodestillägg å 200 kronor (= 100 × 2) åt 1 köksförestånderska (överkokerska) och 1 tvättförestånderska (200 × 2) kronor			400: —
eller tillhopa kronor 5 080: —			
varav beräknas förslagsvis hälften eller	—	—	2 540 —
Summa förslagsanslag kronor	—	—	63 695 —

Anm. 1. I fråga om rätt för husmoder eller översköterska att för tillträdande av arvodestillägg tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring skall i tillämpliga delar gälla vad i 6 och 7 §§ i avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen är stadgat i fråga om uppflyttning till högre löneklass.

Anm. 2. Utöver arvodenå utgå kallortstillägg enligt de i 12 § i avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen stadgade grunder.

Anm. 3. Det ankommer på maskinisten eller endera av eldarna att enligt kommandantens i Boden bestämmande tjänstgöra såsom biträdande automobilförare.

Anslaget under rubriken: »A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederböriga stater», 39,322,106 kronor 50 öre, skulle sålunda nedsättas med 240 kronor till 39,321,866 kronor 50 öre och sammanlagda utgiftsbeloppet till 40,957,754 kronor 10 öre.

Beräkningen av medelsbehovet under avlöningsanslaget för budgetåret 1925—1926 har av Kungl. Maj:t verkställt på sådant sätt, att från summan av de under olika poster upptagna utgifterna, utgörande enligt Kungl. Maj:ts förslag 40,957,994 kronor 10 öre, dragits tillhopa 4,557,580 kronor, varmed anslaget ansetts kunna minskas.

Då några tillförlitliga beräkningar rörande i vad mån avlöningsanslaget kan påverkas av den utav riksdagen numera beslutade nya härordningen icke föreligga, har utskottet ansett sig böra tillstyrka beviljandet av det utav Kungl. Maj:t föreslagna anslagsbeloppet, 36,400,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 2 januari 1925 fogade förslag till stater för generalitetet, generalstaben, artilleristaben, kommandantskapen, rullföringsbefälhavare med biträden, bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkarstipendiater, remonteringsstyrelsen, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriskjutskolorna, krigsskolan, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, militärbefälet på Gotland, överstelöjtnanter och

majorer vid de sex fördelningskavalleriregementena, artilleriets fabriker och tyganstalter, fortifikationen, ingenjörkårerna och fälttelegrafkåren, officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen, trängkårerna, intendenturkåren, garnisonssjukhusen i Stockholm och å Karlsborg, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg ävensom ovan intagna stat för garnisonssjukhuset i Boden att gälla under budgetåret 1925—1926,

b) godkänna de i en vid statsrådsprotokollet fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret, m. fl.» upptagna arvoden,

c) minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., nu 37,100,000 kronor, med 700,000 kronor till 36,400,000 kronor,

d) medgiva, att under budgetåret 1925—1926 må, efter Kungl. Maj:ts beprövande, beredas fyllnad till furirs av första klassen löneförmåner åt därav förtjänta, vid truppförbanden anställda beställningsmän med avlöning såsom furirer av andra klassen, vilka genomgått vederbörliga utbildningskurser och som eljest icke kunna komma i åtnjutande av sådan avlöning i följd därav, att endast beställningar av lägre grad av den kategori beställningsmän, de tillhöra, finnas i vederbörliga stater uppförda, allt under förutsättning att genom vakanser i manskapsbeställningarna å vederbörligt truppförbands stat inbesparas erforderliga medel för beredande av berörda avlöningsfyllnad.

Motion rörande
anskaffning av
viss artilleri-
materiel.

2:o) I en inom första kammaren av herr *C. G. Hammarskjöld* väckt motion, nr 47, har hemställts, att riksdagen måtte besluta dels att för fortsatt motorisering av Bodens artilleriregemente för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 400,000 kronor, dels att för anskaffning av luftvärnsartillerimateriel bevilja ett extra reservationsanslag av 5,550,000 kronor och härav för budgetåret 1925—1926 anvisa 1,850,000 kronor, dels att för anställande av försök med följepjäser för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 190,000 kronor, dels ock att för anskaffning av tung bestyckning för Bodens fästning för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,600,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionären anført till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Med ifrågavarande motion avses att nu verkställa anskaffning av artillerimateriel i större omfattning än som av Kungl. Maj:t i samband med övergång till ny härordning ifrågasatts.

Sedan riksdagen numera fattat beslut i fråga om grunderna för de närmaste årens materialanskaffningar för lantförsvarets behov, har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka motionärens framställning.

Utskottet hemställer alltså,

att herr C. G. Hammarskjölds förevarande motion icke må av riksdagen bifallas.

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 73) att för bestridande av vissa kostnader i samband med generalstabens samt artilleri- och ingenjörhögskolans inflyttning i nya lokaler för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 60,500 kronor.

Vissa kostnader i samband med generalstabens samt artilleri- och ingenjörhögskolans inflyttning i nya lokaler.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 116—118.

Chefen för generalstaben har beträffande detta spörsmål anført i huvudsak följande:

[73.]

Under budgetåret 1925—1926 kunde generalstabens inflyttning i de nya lokalerna beräknas taga sin början.

För överflyttningen av generalstabens avdelningar och krigsarkivet, nu inrymda i husen Birger Jarlstorg 10, Jakobsgratan 32, Storkyrkobrinken 7 och Drottninggratan 96, samt för möblering och inredning av de nya lokalerna, utöver viss fast inredning, vilken avsåges att bekostas av de för nybyggnaden avsedda medel, hade uppgjorts en kostnadsberäkning, slutande å ett belopp av 83,000 kronor. Beträffande en i sagda beräkning ingående post å 21,500 kronor för flyttning av arkiv, möbler, förråd m. m. framhölle generalstabschefen, att densamma, genom anlåtande av kronans lastbilar och handräckningsmanskap, syntes kunna väsentligt nedbringas, men försiktigheten bjöde, att då tjänstgöringsförhållandena vid armén vid tidpunkten för flyttningen icke kunde överblickas, hela summan upptoges.

Inflyttningen av generalstaben i dess helhet kunde icke beräknas bliva genomförd förrän under sommaren 1926, varför en stor del av de beräknade utgifterna icke komme att utbetalas förrän efter den 1 juli 1926. För att på mest ekonomiska sätt kunna ordna dels inköp av nya möbler, gardiner, armatur m. m., dels utförandet av reparation av äldre möbler vore det dock önskvärt, att erforderliga medel stode till förfogande redan under budgetåret 1925—1926.

På grund av vad sålunda anförts har chefen för generalstaben hemställt, att för stabens inflyttning i de nya lokalerna måtte ställas till förfogande ett belopp av högst 83,000 kronor, att utgå med 53,000 kronor under budgetåret 1925—1926 och med 30,000 kronor under budgetåret 1926—1927.

Över förslaget hava yttranden avgivits av ett flertal myndigheter, däribland arméförvaltningen och byggnadsstyrelsen.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, beräknas generalstabens samt artilleri- och ingenjörhögskolans inflyttning i de för nämnda institutioner avsedda lokalerna kunna taga sin början under budgetåret 1925—1926. Enligt de uppgjorda kostnadsberäkningarna skulle de i samband med flyttningarna uppkommande kostnader, varom här är fråga, efter avdrag av utgifterna för lokaltelefonanläggningar, vilka kunna bestridas av till byggnadsstyrelsens förfogande stående medel, belöpa sig till för generalstaben (83,000 — 2,500 =) 80,500 kronor samt för artilleri- och ingenjörhögskolan (38,500 — 200 =) 38,300 kronor eller tillhopa 118,800 kronor. Härav erfordras under budgetåret 1925—1926, för generalstaben (53,000 — 2,500 =) 50,500 kronor samt för artilleri- och ingenjörhögskolan i runt tal 10,000 kronor, eller således sammanlagt 60,500 kronor, vilket belopp torde böra äskas av innevarande års riksdag. Ytterligare erforderligt belopp torde böra upptagas å riksstaten för budgetåret 1926—1927, varvid synes böra undersökas, huruvida icke kostnaderna kunna nedbringas under de nu beräknade.»

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet vill till en början erinra om att 1920 års riksdag i samband med beviljandet av medel för uppförandet av ämbetsbyggnad i kvarteret Kandidaten uttalat, att den då föreliggande frågan om krigsarkivets förläggande till denna byggnad tillsvidare borde lämnas öppen i avvaktan på utredning av spörsmålet om lokalbehovet för samtliga till huvudstaden förlagda arkiv.

Av utredningen i ärendet framgår emellertid, att krigsarkivet avsetts att provisoriskt förläggas till nämnda byggnad. Utskottet har därjämte inhämtat, att härför beräknats komma att tagas i anspråk lokaler, som eljest kunnat komma till användning som ämbetslokaler. Beträffande planläggningen i övrigt av det i byggnaden förefintliga utrymmet har utskottet funnit densamma i åtskilliga hänseenden mindre tillfredsställande. Framför allt gäller utskottets anmärkning sättet för lokalutrymmets tillvaratagande, rörande vilken fråga utskottet i sitt utlåtande nr 49 (sid. 18 och 19) redan uttalat sig. Ett bättre tillvaratagande av lokalutrymmet i här ifrågavarande byggnad måste enligt utskottet mening anses nödvändigt. Såväl med hänsyn härtill som på grund av önskvärdheten att krigsarkivets lokalfråga underkastas ett förnyat överbäggande, har utskottet icke ansett sig böra tillstyrka att ett beslut nu av riksdagen fattas, som måste anses innebära ett godkännande av krigsarkivets förläggande till byggnaden i kvarteret Kandidaten. Däremot har utskottet intet att erinra mot att lokaler därstädes beredas för generalstaben. För de förberedande åtgärder, som för detta ändamål kunna erfordras under budgetåret 1925—1926, torde ett belopp av 20,000 kronor vara tillfyllest.

Beträffande de övriga institutioner, som böra förläggas till byggnaden i fråga, torde, efter det ytterligare utredning verkställt rörande lokalutrymnings lämpligaste användande, 1926 års riksdag kunna fatta beslut i samband med beviljandet av medel för förflyttningens möjliggörande. Behov av medel för förflyttningen synes nämligen icke för dessas del vara av trängande beskaffenhet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för bestridande av *vissa kostnader i samband med generalstabens inflyttning i nya lokaler* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

4:o Kungl. Maj:t har vidare (punkt 76) föreslagit riksdagen *dels* godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 2 januari 1925 fogade förslag till stater för flottans officerskår, flottans underofficerskår, flottans sjömanskår och flottans skeppsgossekår, kustartilleriets officerskår, kustartilleriets underofficerskår, kustartilleriets manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl., vid marinstaben anställd personal, sjöfullföringsbefälhavare med biträden, sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marinintendent-skolan och skeppsgosseskolorna (se Bil. 66—74), att gälla under budgetåret 1925—1926,

dels godkänna de i en vid nämnda protokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret, m. fl.» upptagna arvoden,

dels minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl., nu 14,500,000 kronor, med 100,000 kronor till 14,400,000 kronor,

dels ock medgiva, att marindirektören av 1:a graden i flottan C. E. Richson och flaggkvartersmannen i marinen A. G. Sjöqvist må under budgetåret 1925—1926 åtnjuta personliga lönetillägg i enlighet med ovan angivna grunder, ävensom att Sjöqvist tillika må uppbära det dyrtids-tillägg, som skulle tillkommit honom, om han kvarstått vid armén och övergått såsom tyghantverkare till artilleriets tygstat.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 120—129 i statsrådsprotokollet.

Ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. har för budgetåret 1925—1926 beräknats med utgångspunkt från följande tablå.

Avlöning till
personal vid
kårer och
stater m. fl.

[76.]

	Kronor.	Kronor.	Summa kronor.
A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater för:			
Kårer och stater m. m.			
Flottans officerskår, flottans underofficerskår, flottans sjömanskår och flottans skeppsgossekår	10 544 167	—	—
Kustartilleriets officerskår, kustartilleriets underofficerskår, kustartilleriets manskap m. fl. . . .	3 175 533	—	—
Mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl.	1 471 699	—	—
Vid marinistaben anställd personal	13 380	—	—
Sjörullföringsbefälhavare med biträden	32 490	15 237 269	—
Undervisningsverken.			
Sjökrigshögskolan	29 205	—	—
Sjökrigsskolan	41 618	—	—
Marinintendentskolan	1 170	—	—
Skeppsgosseskolorna	80 036	152 029	15 389 298
B. Felräkningspenningar, förslagsvis	—	—	2 400
C. Personliga lönetillägg, förslagsvis	—	—	2 000
D. Månadslön, arvoden m. m. till personal vid flottans sjukhus i Karlskrona, högst	—	—	40 000
E. Arvoden m. m. enligt förteckning	—	—	113 218
F. Oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av uppbördsmanabefattningar m. m. samt för eventuellt behövliga ändringar i arvoden, förslagsvis	—	—	12 000
G. Ålderstillägg, förslagsvis	—	—	12 000
Summa kronor	—	—	15 570 916

Till det sålunda beräknade beloppet skulle emellertid läggas beräknad kostnadsökning för avlöning enligt äldre löneplaner åt visst manskap med belopp av 410,000 kronor.

Det sammanlagda beloppet (15,570,916 + 410,000 =) 15,980,916 kronor har ansetts kunna minskas med följande poster:

a) Kostnadsminskning på grund av vakanser:	
1) inom officersgraderna	kronor 255,000: —
2) bland manskapet	» 1,052,000: —
b) ersättning för tjänstebostäder	» 200,000: —
c) Beräknad kostnadsminskning med anledning av övergång till ny försvarsorganisation	» 74,000: —
	<u>tillhopa kronor 1,581,000: —</u>

Marinens avlöningsanslag har av Kungl. Maj:t upptagits med ett till (15,980,916 — 1 581,000 = 14,399,916) 14,400,000 kronor avjämnat belopp.

Då några tillförlitliga beräkningar i vad mån marinens avlöningsanslag kan påverkas av den utav riksdagen numera beslutade nya marinorganisationen icke föreligga, har utskottet ansett sig böra tillstyrka beviljandet av det utav Kungl. Maj:t föreslagna anslagsbeloppet, 14,400,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 2 januari 1925 fogade förslag till stater för flottans officerskår, flottans underofficerskår, flottans sjömanskår och flottans skeppsgossekår, kustartilleriets officerskår, kustartilleriets underofficerskår, kustartilleriets manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl., vid marininstaben anställd personal, sjörullföringsbefälhavare med biträden, sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marinintendentskolan och skeppsgosseskolorna att gälla under budgetåret 1925—1926,

b) godkänna de i en vid ovannämnda protokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret, m. fl.» upptagna arvoden,

c) minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl., nu 14,500,000 kronor, med 100,000 kronor till 14,400,000 kronor, samt

d) medgiva, att marindirektören av 1:a graden i flottan C. E. Richson och flaggkvartermannen i marinen A. G. Sjöqvist må under budgetåret 1925—1926 åtnjuta personliga lönetillägg i enlighet med ovan angivna grunder, ävensom att Sjöqvist tillika må uppbära det dyrtidstillägg, som skulle tillkommit honom, om han kvarstått vid armén och övergått såsom tyghantverkare till artilleriets tygstat.

5:o) Kungl. Maj:t har (punkt 110) föreslagit riksdagen att för flottans ersättningsbyggnad för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,600,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 162—164 i statsrådsprotokollet.

I den till nästlidet års riksdag avlätna propositionen, nr 20, angående försvarsväsendets ordnande, föreslog Kungl. Maj:t, att riksdagen måtte besluta, att ersättningsbyggnad av krigsfartygsmateriel, omfattande nybyggnad av fyra jagare, tre torpedundervattensbåtar och två motortorpedbåtar, skulle äga rum under tiden 1924—1929.

Därjämte föreslogs uti proposition, nr 25, till samma riksdag, att för flottans ersättningsbyggnad måtte för budgetåret 1924—1925 anvisas ett extra reservationsanslag av 3,500,000 kronor.

Flottans
ersättnings-
byggnad.

[110].

Riksdagens särskilda utskott anförde i sitt utlåtande nr 2, att utskottet beträffande de fartygstyper, som borde anskaffas under tiden 1924—1929, anslöte sig till Kungl. Maj:ts förslag. Av kostnadsskäl funne utskottet sig emellertid icke kunna tillstyrka, att under 5-årsperioden i fråga för krigsfartygsmateriel avsåges högre belopp än vad som erfordrades för nedan angiven nybyggnad, nämligen:

2 jagare.....	för en beräknad kostnad av kronor	14,300,000:—
2 torpedundervattensbåtar	» » » » »	8,800,000:—
2 motortorpedbåtar	» » » » »	620,000:—
Summa kronor		23,720,000:—

Utskottet förordande, att 3,500,000 kronor av nämnda belopp finge utgå under budgetåret 1924—1925, samt att återstoden eller 20,220,000 kronor fördelades å budgetåren $\frac{1}{7}$ 1925— $\frac{30}{6}$ 1929.

I skrivelse, nr 288, anmälde riksdagen — under betonande av att riksdagen därmed icke tagit slutgiltig ståndpunkt till de närmaste årens nybyggnadsprogram för flottan — att riksdagen, som beträffande de fartygstyper, vilka borde anskaffas, anslöte sig till Kungl. Maj:ts förslag, beslutit, att ersättningsbyggnad av krigsfartygsmateriel, omfattande nybyggnad av två jagare, två torpedundervattensbåtar och två motortorpedbåtar, skulle äga rum under tiden 1924—1929.

Vidare meddelade riksdagen i skrivelse, nr 304, att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag för flottans ersättningsbyggnad för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra reservationsanslag av 3,500,000 kronor.

Efter samråd med chefen för marinstaben och högste befälhavaren över kustflottan har marinförvaltningen beräknat, att för budgetåret 1925—1926 för flottans ersättningsbyggnad erfordrades ett reservationsanslag av 11,700,000 kronor, därav 5,600,000 kronor utgjorde, enligt ovan nämnd kostnadsplan, för sistnämnda budgetår erforderligt belopp och återstoden 6,100,000 kronor av marinförvaltningen för ytterligare nybyggnadsarbeten under samma budgetår beräknade kostnader.

Departementschefen har anfört:

»Såsom förut erinrats, beslöt nästlidet års riksdag, att ersättningsbyggnad av krigsfartygsmateriel, omfattande nybyggnad av två jagare, två torpedundervattensbåtar och två motortorpedbåtar, skulle äga rum under tiden 1924—1929 för en beräknad kostnad av sammanlagt 23,720,000 kronor. Härav hava för innevarande budgetår anvisats 3,500,000 kronor. Marinförvaltningen har nu anhållit, att av den återstående kostnadssumman (23,720,000 — 3,500,000 =) 20,220,000 kronor ett belopp av 5,600,000 kronor måtte ställas till förfogande för budgetåret 1925—1926. Denna marinförvaltningens framställning finner jag mig böra tillstyrka.

Vad beträffar marinförvaltningens förslag i övrigt, finner jag mig icke kunna förorda, att å riksstaten för nästkommande budgetår anvisas medel till utökning av det vid 1924 års riksdag beslutade nybyggnadsprogrammet för flottan.»

Utskottet vill erinra därom, att, sedan första särskilda utskottet i utlåtande nr 1 i anledning av, bland annat, Kungl. Maj:ts proposition angående försvarsväsendets ordnande jämte i ämnet väckta motioner avstyrkt en av herr M. Hellberg inom första kammaren väckt motion, nr 247, angående bland annat höjning av det av Kungl. Maj:t äskade anslaget till flottans ersättningsbyggnad, första kammaren beslutat, att under tiden 1925—1926 skall — utöver den av 1924 års riksdag beslutade ersättningsbyggnad av krigsfartygsmateriel — byggas ytterligare en torpedundervattensbåt för en beräknad kostnad av 4,300,000 kronor, samt för ifrågavarande ändamål anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 1,400,000 kronor. Andra kammaren har bifallit särskilda utskottets berörda hemställan.

Frågan om särskilt anslag till byggande av en torpedundervattensbåt är sålunda ännu icke av riksdagen avgjord. Denna omständighet läser emellertid icke böra utgöra hinder för prövning av frågan om anvisande av de för fullföljande av 1924 års beslut om ersättningsbyggnaden erforderliga medlen, vilkas beviljande utgör en förutsättning för båda kamrarnas ståndpunkt i frågan om nämnda ersättningsbyggnad.

Utskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts i sådant avseende framställda förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må för *flottans ersättningsbyggnad* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,600,000 kronor.

Stockholm den 26 maj 1925.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, A. F. Vernersten, Oscar Olsson, J. L. Widell, J. Nilsson i Malmö, O. Bergqvist, E. A. Hallin, C. I. Asplund, K. E. Andersson i Eliantorp, G. Kobb och C. A. Carlsson i Gävle;

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, A. Wiklund, C. R. Jansson i Falun, P. Nilsson i Bonarp, S. Bengtsson i Norup, L. J. Carlsson-Frosterud, O. Olsson i Kullenbergstorp, A. Å. Törnkvist i Karlskrona, E. Kristensson i Göteborg, P. M. Olsson i Blädinge, B. F. son Holmgren och E. Andersson i Prästbol.
